

ION CREANGĂ (1837-1889)

Se naște pe 1 martie 1837 (după alte surse, la 10 iunie 1839), în satul Humulești din județul Neamț, fiu al lui Ștefan a Petrei Ciobotariul și al Smarandei Creangă, țărani gospodari. După o copilărie lipsită de griji, începe școala în satul natal (1847), continuată la Broșteni, Târgu-Neamț și Fălticeni, după dorința mamei, care voia să îl facă preot. Este, pe rând, diacon și institutor la Iași, unde îl are profesor pe Titu Maiorescu. Se împrietenește cu Mihai Eminescu, pe atunci revizor școlar. În calitate de pedagog, publică patru manuale școlare, în care apar și primele sale povestiri (*Inul și cămeșa, Poveste, Pâcală, Acul și barosul, Ursul pâcâlit de vulpe*). Debutul propriu-zis are însă loc în anul 1875, în revista *Convorbiri literare*, cu povestea *Soacra cu trei nurori*. Considerat unul dintre clasicii literaturii române, Ion Creangă este apreciat mai cu seamă datorită operei sale autobiografice, *Amintiri din copilărie*. Moare pe 31 decembrie 1889, la Iași, în același an cu Mihai Eminescu.

Fata babei și fata moșneagului

Erau odată un moșneag și-o babă; și moșneagul avea o fată, și baba iar o fată. Fata babei era slută, leneșă, țăfnoasă și rea la inimă; dar, pentru că era fata mamei, se alinta cum s-alintă cioara-n laț, lăsând tot greul pe fata moșneagului. Fata moșneagului însă era frumoasă, harnică, ascultătoare și bună la inimă. Dumnezeu o împodobise cu toate darurile cele bune și frumoase. Dar această fată bună era horopsită și de sora cea de scoarță, și de mama cea vitregă; noroc de la Dumnezeu că era o fată robace și răbdătoare; căci altfel ar fi fost vai și-amar de pielea ei.

Fata moșneagului la deal, fata moșneagului la vale; ea după găteje prin pădure, ea cu tăbuietul în spate la moară, ea, în sfârșit, în toate părțile după

treabă. Cât era ziulica de mare, nu-și mai strângea picioarele; dintr-o parte venea și-n alta se ducea. Și-apoi baba și cu odorul de fică-sa tot cârtitoare și nemulțumitoare erau. Pentru babă, fata moșneagului era peatră de moară în casă; iar fata ei, busuioc de pus la icoane.

Când se duceau amândouă fetele în sat la șezătoare seara, fata moșneagului nu se încurca, ci torcea câte-un ciur plin de fuse; iar fata babei îndruga și ea cu mare ce câte-un fus; și apoi, când veneau amândouă fetele acasă noaptea târziu, fata babei sărea iute peste pârlez și zicea fetei moșneagului să-i dea ciurul cu fusele, ca să-l ție până va sări și ea. Atunci fata babei, vicleană cum era, lua ciurul și fuga în casă la babă și la moșneag, spunând că ea a tors acele fuse. În zadar fata moșneagului spunea în urmă că acela este lucrul mâinilor sale; căci îndată o apucau de obraz baba și cu fică-sa și trebuia numaidecât să rămâie pe-a lor. Când veneau duminică și sărbătorile, fata babei era împopoțată și netezită pe cap, de parc-o linseseră vițeei. Nu era joc, nu era clacă în sat la care să nu se ducă fata babei, iar fata moșneagului era oprită cu asprime de la toate aceste. Și-apoi, când venea moșneagul de pe unde era dus, gura babei umbla cum umblă melița; că fata lui nu ascultă, că-i ușernică, că-i leneșă, că-i soi rău... că-i laie, că-i bălaie; și că s-o alunge de la casă; s-o trimită la slujbă unde știe, că nu-i de chip s-o mai ție; pentru că poate să înnăvăască și pe fata ei.

Moșneagul, fiind un gură-cască, sau cum îți vrea să-i ziceți, se uita în coarnele ei, și ce-i spunea ea sfânt era. Din inimă, bietul moșneag poate c-ar fi mai zis câte ceva; dar acum apucase a cânta găina la casa lui, și cucușul nu mai avea nicio trecere; și-apoi, ia să-l fi pus păcatul să se întreacă cu dedeochiul; căci baba și cu fică-sa îl umplea de bogdaproste.

Într-una din zile, moșneagul, fiind foarte amărât de câte-i spunea baba, chemă fata și-i zise:

— Draga tatei, iaca ce-mi tot spune mă-ta de tine: că n-o ascuți, că ești rea de gură și înnăvăvită și că nu este de chip să mai stai la casa mea; de-accea du-te și tu încotro te-a îndrepta Dumnezeu, ca să nu se mai facă atâta gălceavă la casa asta, din pricina ta. Dar te sfătuiesc, ca un tată ce-ți sunt, că, orișunde te-i duce, să fii supusă, blajină și harnică; căci la casa

mea tot ai dus-o cum ai dus-o: c-a mai fost și mila părintească la mijloc!... dar prin străini, Dumnezeu știe peste ce soi de sămânță de oameni îi da; și nu ți-or putea răbda câte ți-am răbdat noi.

Atunci biata fată, văzând că baba și cu fiică-sa voiesc cu orice chip s-o alunge, sărută mâna tată-său și, cu lacrimi în ochi, pornește în toată lumea, depărtându-se de casa părintească fără nicio nădejde de întoarcere!

Și merse ea cât merse pe-un drum, până ce, din întâmplare, îi ieși înaintea o cățelușă, bolnavă ca vai de capul ei și slabă de-i numărăi coastele; și cum văzu pe fată, îi zise:

— Fată frumoasă și harnică, fie-ți milă de mine și mă grijește, că ți-oi prinde și eu bine vrodată!

Atunci fetei i se făcu milă și, luând cățelușa, o spală și-o griji foarte bine. Apoi o lăsa acolo și-și căută de drum, mulțumită fiind în suflet că a putut săvârși o faptă bună.

Nu merse ea tocmai mult, și numai iaca ce vede un păr frumos și înflorit, dar plin de omizi în toate părțile. Părul, cum vede pe fată, zice:

— Fată frumoasă și harnică, grijește-mă și curăță-mă de omizi, că ți-oi prinde și eu bine vrodată!

Fata, harnică cum era, curăță părul de uscături și de omizi cu mare îngrijire și apoi se tot duce înaintea să-și caute stăpân. Și, mergând ea mai departe, numai iaca ce vede o fântână mălită și părăsită. Fântâna atunci zice:

— Fată frumoasă și harnică, îngrijește-mă, că ți-oi prinde și eu bine vrodată!

Fata rânește fântâna și-o grijește foarte bine; apoi o lasă și-și caută de drum. Și, tot mergând mai departe, numai iaca ce dă de-un cuptor nelipit și mai-mai să se risipească. Cuptorul, cum vede pe fată, zice:

— Fată frumoasă și harnică, lipește-mă și grijește-mă, că poate ți-oi prinde și eu bine vrodată!

Fata, care știa că de făcut treabă nu mai cade coada nimănui, își suflecă mânecile, călcă lut și lipi cuptorul, îl humui și-l griji, de-ți era mai mare

dragul să-l privești! Apoi își spală frumușel mâinile de lut și porni iarăși la drum.

Și mergând ea acum și zi și noapte, nu știu ce făcu, că se rătăci; cu toate aceste, nu-și pierdu nădejdea în Dumnezeu, ci merse tot înaintea până ce, într-una din zile, dis-dimineată, trecând printr-un codru întunecos, dă de-o poiană foarte frumoasă, și în poiană vede o căsuță umbrită de niște lozii pletoase; și când s-apropie de acea casă, numai iaca o babă întâmpină pe fată cu blândețe și-i zice:

— Da' ce cauți prin aceste locuri, copilă, și cine ești?

— Cine să fiu, mătușă? Ia, o fată săracă, fără mamă și fără tată, pot zice; numai Cel-de-sus știe câte-am tras de când mama care m-a făcut a pus mâinile pe piept! Stăpân caut și, necunoscând pe nime și umblând din loc în loc, m-am rătăcit. Dumnezeu însă m-a povățuit de-am nimerit la casa d-tale și te rog să-mi dai sălășluire.

— Sărmană fată! zise bătrâna. Cu adevărat numai Dumnezeu te-a îndreptat la mine și te-a scăpat de primejdii. Eu sunt Sfânta Duminică. Slujește la mine astăzi și fi încredințată că mâine n-ai să ieși cu mâinile goale de la casa mea.

— Bine, măicuță, dar nu știu ce trebi am să fac.

— Ia, să-mi lai copilașii, care dorm acum, și să-i hrănești; apoi să-mi faci bucate; și, când m-oi întoarce eu de la biserică, să le gălesc nici reci, nici fierbinți, ci cum îs mai bune de mâncat.

Și, cum zice, bătrâna pornește la biserică, iară fata suflecă mânecile și s-apucă de treabă. Întâi și-ntâi face lăutoare, apoi iese afară și începe a striga:

— Copii, copii, copii! Veniți la mama să vă lăie! Și când se uită fata, ce să vadă? Ograda se umpluse și pădurea fojgăia de-o mulțime de balauri și de tot soiul de jivine mici și mari! Însă, tare în credință și cu nădejdea la Dumnezeu, fata nu se sperie; ci le ia pe câte una și le lă și le îngrijește cât nu se poate mai bine. Apoi s-apucă de făcut bucate, și când a venit Sfânta Duminică de la biserică și a văzut copiii lăuți frumos și toate trebile bine făcute, s-a umplut de bucurie; și după ce-a șezut la masă, a zis fetei

Cuprins

ION CREANGĂ

Fata babei și fata moșneagului / 5
Soacra cu trei nurori / 12
Povestea unui om leneș / 19

PETRE ISPIRESCU

Prâslea cel voinic și merele
de aur / 21
Sarea în bucate / 34

IOAN SLAVICI

Doi feți cu stea în frunte / 41
Păcală în satul lui / 51

BARBU ȘTEFĂNESCU

DELAVRANCEA

Palatul de cleștar / 66
Neghiniță / 74

MARTA COZMIN

Motanul-precupeț / 85

ADINA POPESCU

Poveste de doi megabytes / 88

ION LUCA CARAGIALE

D-l Goe... / 93
Vizită / 99
Bûbico / 104

EMIL GÂRLEANU

Fricosul / 111
Puișorii / 113

MIHAI EMINESCU

Ce te legeni... / 115
Revedere / 117
Copii eram noi amândoi...
(fragment) / 119

GEORGE COȘBUC

Jucăriile celui cuminte / 122
Trufie pedepsită / 124
Povestea găștelor / 126

GEORGE TOPÎRCEANU

Aeroplanul / 129
Balada unui greier mic / 130

VASILE ALECSANDRI

Iarna / 132
Bradul / 134

ȘTEFAN OCTAVIAN IOSIF

Cântec de leagăn / 136
Bunica / 138

ELENA FARAGO

Tanu / 139
Doi frați cumiți / 141

ALECU DONICI

Greierul și furnica / 143
Racul, broasca și știuca / 145

LEV TOLSTOI

Leul și șoricelul / 146
Comoara din vie / 148

HANS CHRISTIAN
ANDERSEN

Fetița cu chibrituri / 150
Sirena / 154

CHARLES PERRAULT

Frumoasa din Pădurea
Adormită / 174
Cenușăreasa sau pantofiorul de
sticlă / 184

OSCAR WILDE

Uriașul cel egoist / 192

CARLO COLLODI

Aventurile lui Pinocchio
(Capitolul III) / 198

NIKOLAI NOSOV

Aventurile lui Habarnam și ale
prietenilor săi (Capitolul I) / 202

ASTRID LINDGREN

Pippi Șosețica (Capitolul I) / 208

MICHAEL BOND

Un urs pe nume Paddington
(Capitolul I – fragment) / 215

DICK KING-SMITH

Babe (Capitolul II) / 223

LITERATURĂ POPULARĂ

Broasca-țestoasă și leopardul / 228
Boul din paie / 230
Vânătorul cel isteț / 233
Povestea bujorului / 236
Ciocârlia / 239
Proverbe și zicători / 242
Ghicitori / 244

